

УМОВИ ДЕТАЛІЗАЦІЇ АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ефективний розвиток національної економіки України можливий лише за умови збалансованості та відповідного взаємозв'язку між галузями. Розробка цієї проблеми вимагає врахування ряду факторів, сприятливих для поліпшення структурних співвідношень, а також наявних можливостей розвитку. Для розвитку туризму в Україні є достатня кількість природних і історичних цінностей, однак сьогодні дана галузь економіки знаходиться на дуже низькому рівні. Не заглиблюючись у деталізацію такого становища, слід зауважити, що однією з причин виступає відсутність дієвого механізму інвестування. На жаль, в умовах реструктуризації вітчизняної економіки продовжують мати місце недосконалість і незавершеність законодавчої бази, що регулює економічні відносини, незадовільний стан взаємних розрахунків, недостатній розвиток сучасних технологій управління тощо. Все це негативно відбивається на прийнятті рішень щодо вкладення капіталів в ту чи іншу галузь.

Зрозуміло, що в сучасних умовах розвитку туризму неможливий без переведення його організаційних одиниць на більш високий рівень матеріального забезпечення, що, в свою чергу, вимагає залучення додаткових фінансових ресурсів та їх раціонального використання в ході реалізації інвестиційних програм.

При прийнятті рішення стосовно здійснення інвестування того чи іншого проекту важливу роль відіграє ознайомлення з аналітичними висновками спеціалістів, а також прогнозний розрахунок окупності вкладених інвестицій. Саме тому при розробці проектів розвитку туризму, доцільно врахувати зазначені потреби потенційних інвесторів і будувати їх за такою структурою, яка була б привабливою для них.

В даному випадку необхідно враховувати інтереси інвесторів щодо напрямів діяльності майбутньої туристичної фірми. Зрозуміло, що аналізу підлягатимуть багато показників, методики розрахунків яких достатньо розроблені, однак акцентування уваги на окремих з них (з метою деталізації) дозволить позитивно впливати на рішення щодо інвестування.

Так, з точки зору зовнішнього експерта-аналітика, який має дати рекомендації інвестору, котрий цікавиться організацією рекламного бізнесу в галузі туризму, вертикальний аналіз балансу дає неповну інформацію, якщо у ньому не деталізовано розрахункових показників по позиціях, що мають в структурі балансу значну питому вагу. Наприклад, при ознайомленні з балансом фірми по статті "Нематеріальні активи" (якщо їх питома вага складає більше 5 відсотків від загального підсумку по першому розділу балансу) можна зробити висновок про доцільність детального розгляду складу нематеріальних активів за даними приміток до бухгалтерських звітів. Базуючись на цій інформації, можна визначити, яку частку в складі нематеріальних активів займають права на об'єкти інтелектуальної власності, права на користування відокремленими природними об'єктами, ділова репутація, привілеї/тощо. Така інформація є надзвичайно важливою при прийнятті рішення інвестиційного характеру, оскільки дозволяє отримати в найбільш стислому вигляді загальне уявлення про стан фірми на ринку туристичних послуг.

Цілком зрозумілим є той факт, що для оцінки ліквідності майна і визначенні його ринкової вартості в потенційних інвесторів може бути кардинально протилежне відношення до оцінки нематеріальних активів, в складі яких надзвичайно високою є питома вага ділової репутації, або активів, більша частина яких припадає на об'єкти промислової власності, котра включає права на програми ЕОМ, бази даних, "ноу-хау", патенти на винаходи і промислові зразки тощо. Аналіз складу нематеріальних активів може бути надзвичайно корисним і актуальним для фірм, що займаються туроператорською діяльністю, і в яких значні кошти витрачаються на рекламу й формування ділової репутації, розробку програмних продуктів, придбання інформації.

Зауважимо, що розкриття інформації про нематеріальні активи у примітках до балансу дає вичерпну можливість для аналізу, оскільки підприємство повинно розкривати по кожній групі нематеріальних активів дані щодо:

- їх балансової вартості;
- терміну корисного використання;
- обраного методу амортизації;
- суми накопиченої амортизації на початок і кінець звітного періоду;
- будь-яких непередбачених списань за звітний період.

Однак, на наш погляд, доцільно звернути увагу на необхідність деяких уточнень при здійсненні аналізу для іноземних інвесторів. Як відомо, згідно діючого вітчизняного законодавства на нематеріальні активи, вартість яких не зменшується в процесі використання, амортизація не нараховується. До таких активів відносять гудвіл, "ноу-хау", товарний знак і деякі інші. Проте, згідно МСБО 38 "Нематеріальні активи" не існує ніяких обмежень з цього приводу. Тобто, вищевказані нематеріальні активи можна амортизувати протягом терміну, коли вони визнаються як активи в балансі. Тому при підготовці аналітичної інформації для іноземних інвесторів на цей факт треба звернути увагу. Окрім того, амортизація нематеріальних активів здійснюється на систематичній основі протягом строку корисного використання, який згідно діючого українського законодавства не повинен перевищувати 10 років, тоді як міжнародний стандарт рекомендує іншу межу – 20 років.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що коли мова йде про значні інвестиції в діючі підприємства, сам інвестор може організувати аудиторську перевірку на підтвердження фінансової звітності й здійснення аналітичних розрахунків, необхідних йому для прийняття рішення. Але для того, щоб визначити склад розрахункових показників, необхідних тому чи іншому користувачу результатами аналізу, потрібно спочатку виявити, які конкретно аспекти діяльності є особливо цікавими й важливими для нього.